

**KITEEN KAUPUNGIN
TARKASTUSLAUTAKUNNAN**

**ARVIINTIKERTOMUS
VUODELTA 2017**

Kiteen kaupunginvaltuustolle**KITEEN KAUPUNGIN ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2017****PUHEENJOHTAJAN KATSAUS**

Kiteen kaupungin henkilöstörakenne muuttui merkittävästi vuonna 2017, kun palveluja organisoitiin uudelleen. Perusturvan henkilöstö (puolet vakituisesta henkilökunnasta) sekä koulukuraattoripalvelut siirtyivät Siun Soten palvelukseen. Kirjanpito- ja palkanlaskentahenkilöstö siirtyi Siun Talous Oy:hyn. Maankäytön suunnittelu ja kaavoitus sekä asuntotoimi ja isännöinti siirtyivät henkilöstöineen teknisestä keskuksesta kaupunginhallituksen alaisuuteen.

Kiteen kaupungin kolmen edellisen vuoden erinomainen tulos oli hyvänä lähtökohtana vuoden 2017 talouden hoitamiseksi. Kaupungin tilinpäätös toteutui jälleen selvästi talousarviota parempana.

Vuosi 2017 oli ensimmäinen vuosi, jolloin kaupungin sosiaali- ja terveystoimi hoidettiin Siun Sote-kuntayhtymässä. Taloudellisesti ja omistajaohjauksen näkökulmasta kuntayhtymän ensimmäinen vuosi onnistui hyvin. Negatiivista palautetta kuntayhtymän toiminnasta ovat antaneet yksityiset hoivapalveluyrittäjät, joiden palveluita Siun Sote on voimakkaasti kilpailuttanut.

Kiteen kaupungin kumulatiivinen ylijäämä vuoden 2017 lopussa on 16,9 miljoonaa euroa. On perusteltua varautua tulevaisuuden muutoksiin ja niihin liittyviin epävarmuustekijöihin, kuten maakuntauudistukseen, huoltosuhteen heikkenemiseen, negatiiviseen muuttoliikkeeseen, verotulojen vähenemiseen sekä vaikeuksissa olevien konserniin kuuluvien yhtiöiden (esim. Kesälahden vuokratilat) heikkoon taloudelliseen tilanteeseen.

Kuntatalouden seuranta kuluneena vuonna oli edelleen varsin reaaliaikaista. Nettomenot eli toimintakate jatkoi pienenemistään ja oli vuonna 2017 1,2 % pienempi kuin edellisellä vuonna. Kaupungin toimintakate toteutui tilinpäätöksessä 0,9 miljoonaa euroa budjetoitua parempana. Vuonna 2016 vastaava määrä oli 1,8 miljoonaa.

Kiteen emo-kaupungin omavaraisuusaste on noussut merkittävästi viimeisen neljän vuoden aikana. Vuonna 2013 se oli vain 33,8 %, vuonna 2017 jo yli 70 %. Konsernitasolla omavaraisuusaste jää sen sijaan 53,4 %:iin.

Tuloverot vuonna 2017 pienenivät 0,4 miljoonaa eurolla (1,14 %:lla) johtuen muun muassa tulo- ja kiinteistöveroosuuksien laskemisesta edellisestä vuodesta. Yhteisöveron tuotto kasvoi puolestaan 14,6 %. Valtionosuudet kasvoivat 0,6 % eli 0,2 miljoonaa euroa edellisestä vuodesta. Kuntaliitoksesta johtuvaa valtionosuuksien vähenemisen korvausta saatiin 155 252 euroa.

6,5 miljoonan euron ylijäämää voidaan pitää erinomaisena tuloksena. Nettoinvestoinnit (0,8 miljoonaa euroa) pystyttiin rahoittamaan tulo-rahoituksella kaupungin velkamäärän laskiessa 4,8 miljoonalla eurolla 772 euroon/asukas. Konsernitasolla tilanne on haastavampi. Konsernin velkamäärä on 25,7 miljoonaa euroa eli 2 453 euroa/asukas.

Kaupunkikuvaa ja turvallisuutta parantavat investoinnit Hutsin portaat, Kesälahden taajaman valaistuksen 2. vaihe ja Kiteen 1. vaihe, sekä Kiteen katujen päällystäminen risteysalueilla toteutuivat suunnitellusti. Valtuustosaliiin hankittiin uudet äänentoistolaitteet.

Työttömyysaste Kiteellä vuoden 2017 lopussa oli 16,4 % (edellisen vuoden lopussa 18,2 %). Vähennystä 1,8 %-yksikköä. Huolestuttavaa on kuitenkin alle 25-vuotiaiden työttömyyslukujen ennallaan pysyminen. Työmarkkinatuen kuntasuus kasvoi, mutta oli selvästi pienempi kuin muualla Pohjois-Karjalassa. Kaupungin suurin yksittäinen haaste on edelleen korkea työttömyys.

Kiteellä aikaansaatiin monien ohjelmien ja selvitysten uusiminen vuoden 2017 aikana. Kiteen kaupunkistrategia saatiin valmiiksi syksyllä 2017 suhteellisen nopealla aikataululla ja omana työnä ilman konsultteja. Edellisen tarkastuslautakunnan suosituksen mukaisesti kaupungin konserniohjeet uusittiin. Siivous- ja ruokapalveluselvytys sekä siihen liittyvä asiakastyytyväisyyskysely saatiin myös tehtyä omana työnä. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma ajantasaistettiin vuonna 2017. Kaupungissa laadittiin yleinen hyvinvointisuunnitelma. Vuoden 2017 aikana valmisteltiin myös työterveyshuollon toimintasuunnitelma vuosille 2018 - 2019 sekä Kiteen kaupungin hankintaohjelma 2017 - 2021. Päivitetty elinkeino-ohjelma 2017 - 2020 hyväksyttiin valtuustossa marraskuussa.

Lasten ja nuorten palveluja parannettiin palkkaamalla kaupungille kokoaikainen nuorisotyöntekijä, sekä määräaikainen erityisnuorisotyöntekijä. Uusi yhteisö- ja nuorisotalo Linkki remontoitiin ja kunnostettiin käyttöön.

Tyhjillään olevat tilat rasittavat edelleen kaupungin taloutta. Vuonna 2017 näistä aiheutui kuluja 438 084 euron edestä. Meijerinrannan alueella olleet autiot rakennukset purettiin. Juurikan koulu päätettiin myydä tarjousten perusteella. Kauppa toteutui vuoden 2018 helmikuussa. 9 vuotta tyhjillään olleeseen Puhos-halliin on saatu joitakin yrittäjiä ja yksityisiä vuokralle. Kesälahden nuorisotalolle on tulossa vuokralaisia. Kesälahden vanha terveystakeskus sekä Tikanpuiston rivitalot poistettiin käytöstä vuoden aikana.

Kaupungissa jatkettiin työtä sisäilman tutkimiseksi ja parantamiseksi. Tästä huolimatta kaikkia ongelmia ei ole vielä saatu ratkaistua. Erityisen paljon huolta ja keskustelua on aiheuttanut Ruorisitalo. Sisäilmaongelmat ovat kuitenkin pääsääntöisesti vähentyneet kaupungissa uudisrakentamisen myötä.

Kiteen uuden paloaseman rakentaminen ei toteutunut. Investointi siirtyi vuosille 2018 - 2019. Tämä johtui kustannusten noususta kilpailutusvaiheessa. Rakentaminen suunniteltiin ja kilpailutettiin uudestaan loppuvuodesta alkuperäisessä talousarviossa pysymiseksi. Myöskään Kesälahden vuokralatoyhtiön aiottu purkaminen ja liittäminen Kiteen kaupungin taseeseen ei toteutunut suunnitellusti vuoden 2017 aikana.

Kiteen kaupungista puuttuu lakisääteinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma. Samoin maapoliittinen ohjelma on tehty viimeksi vuonna 2014 ja se vaatii päivittämistä. Tarkastuslautakunta kehottaakin viranhaltijoita ryhtymään asianmukaisiin toimiin edellä mainittujen asioiden korjaamiseksi.

Kiteen kaupunki on saanut lähteä uuteen, kesäkuussa 2017 alkaneeseen valtuustokauteen ilman edellisten kausien talousrasitteita. Kaupungilla on jatkossa mahdollisuudet satsata paremmin elinvoimaan kuin vielä muutama vuosi sitten. Kesäkuussa 2017 aloittikin kaupunginhallituksen alaisuudessa toimintansa uusi elinvoima- ja omistajaohjausjaosto. Kiteen kaupungille perustettiin myös uusi elinkeinopäällikön virka. Tehtävään valittu henkilö aloittaa tehtävässään elokuun alussa 2018.

Kiitän luottamushenkilöitä, viranhaltijoita ja kaupungin muuta henkilöstöä kiteeläisten hyväksi tehdystä työstä vuonna 2017.

Kiitän myös tarkastuslautakunnan jäseniä sitoutumisesta vastuulliseen työskentelyyn kuluneen vuoden aikana.

Kaisa Saari
tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

1. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄ, ARVIOINTIMENETTELY JA KOKOONPANO

Kiteen kaupunginvaltuusto on kuntalain mukaisesti asettanut tarkastuslautakunnan toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämistä varten. Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet sekä onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla (kuntalaki 121 §). Arvioinnin perustana ovat olleet kaupunginvaltuuston talousarviossa ja taloussuunnitelmassa hyväksymät toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet sekä kaupunginhallituksen 26.3.2018 § 82 hyväksymä vuoden 2017 tilinpäätös.

Lisäksi tarkastuslautakunnan tulee valvoa kuntalain 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi, sekä valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Tarkastuslautakunta on perehtynyt toimielinten päätöksiin. Kokouksissa on ollut kuultavina kuluneen vuoden aikana eri tehtäväalueiden johtavia luottamushenkilöitä ja viranhaltijoita.

Tarkastuslautakunta on tutustunut kokouksensa yhteydessä Annala Kodit Oy:öön Kesälahdella, KETI:n toimintaan ja uusiin toimitiloihin Kiteellä, sekä sivistys- ja tekniseen toimeen.

Osa lautakunnan jäsenistä on osallistunut 1.9.2017 tarkastuslautakuntien jäsenten koulutukseen Kuopiossa ja 15.3.2018 Joensuussa.

Arviointitehtävän lisäksi tarkastuslautakunta on perehtynyt tilintarkastajan tilintarkastusraportteihin ja tilintarkastuskertomukseen. Tilintarkastuksen suoritti Ernst & Young Oy, vastuullisena tilintarkastajana JHT, HT Ville Valkonen sekä avustavina tarkastajina Heidi Aho ja Anne Ihanus-Kahelin.

Tarkastuslautakunnan jäsenet ja varajäsenet vuoden 2017 syksyllä alkaneella toimikaudella (KV 20.6.2017 § 45) ovat olleet:

Varsinaiset jäsenet

Kaisa Saari, pj.
Jasmin Pyöriäinen, vpj.
Olavi Kekkonen
Merja Kupiainen
Ari Pitko
Toivo Pykäläinen
Maija Timonen

Varajäsenet

Kristiina Hartikainen
Olavi Huovinen
Matvei Ivanov
Anneli Suhonen
Asko Matikainen
Markku Karvinen
Sirja Lavikka

Lautakunnan sihteerinä on toiminut Ville Valkonen.

Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja Kaisa Saari ei ole osallistunut kaupunginhallituksen alaisen toiminnan arviointiin 1.1. - 31.5.2017 välisen ajan osalta.

Maija Timonen ei ole osallistunut sivistys- ja vapaa-aikalautakunnan alaisen toiminnan arviointiin vuoden 2017 osalta.

Tarkastuslautakunta kokouksessaan 8.12.2017

2. EDELLISTEN VUOSIEN ARVIOINTIKERTOMUSTEN JOHDOSTA TEHTYJEN TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI

Tarkastuslautakunta oli kehottanut aiempien vuosien arviointikertomuksissa ryhtymään riittäviin toimiin talouden tasapainottamiseksi. Vuoden 2012 lopussa kaupungin kertyneen alijäämän määrä oli 11,9 miljoonaa euroa. Kuluneina edellisinä vuosina tilinpäätökset ovat sittemmin olleet ylijäämäisiä ja alijäämät on katettu. Kertynyttä ylijäämää on nyt 16,9 miljoonaa euroa.

Kertyneen ylijäämän syntymiseen vaikuttavia tekijöitä ovat olleet muun muassa toimintakulujen merkittävä väheneminen vuoden 2013 tasosta, mikä on vaikuttanut toimintakatteen paranemiseen 5,3 % eli yhteensä 3,5 miljoonaa euroa. Merkittävä vaikutus talouden tasapainottamiseen on ollut myös sillä, että toiminnan ja talouden reaaliaikainen seuranta on toteutunut viime vuosina hyvin.

Tarkastuslautakunta on aiempina vuosina huomauttanut palvelutuotannon kannalta tarpeettomien kiinteistöjen myymisestä. Vuonna 2017 päätettiin Juurikan koulurakennusten myynnistä. Kauppa toteutui 2.2.2018. Tyhjiillään olevat tilat rasittavat edelleen kaupungin taloutta. Vuonna 2017 näistä aiheutui kuluja 438 084 euron edestä. Yhdeksän vuotta tyhjiillään olleeseen Puhos-halliin on saatu muutamia yrittäjiä.

Aloitteiden käsittelynopeus on Kiteen kaupungilla selvästi parantunut edellisen lautakunnan suosituksen mukaisesti.

Konserniohjeet uusittiin vuonna 2017 tarkastuslautakunnan kehotuksen mukaisesti.

3. ARVIO VALTUUSTON ASETTAMIEN TOIMINNALLISTEN JA TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISESTA

3.1. Kaupungin talous

Kaupungin talous on kehittynyt suotuisasti viimeiset viisi vuotta, joiden aikana velkaantuminen on kääntynyt laskuun ja kertyneet alijäämät on saatu käännettyä ylijäämäksi.

Siun soten perustamisen myötä Kiteen kaupungin organisaatio selkeytyi ja henkilöstömäärä puolittui vuodesta 2016. Siun soten ensimmäinen vuosi toteutui taloudellisesti hyvin.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 23.6.2014 § 46 talouden tasapainottamissuunnitelman ja toimenpideohjelman vuosille 2014–2018 taseen mukaisen alijäämän 11,1 miljoonaa euroa kattamiseksi. Vuoden 2017 lopussa kertynyttä ylijäämää on taseessa 16,9 miljoonaa euroa, mikä on 1 606 euroa/asukas.

Kiteen kaupungin tuloveroprosenttiin kehitys on ollut seuraava:

<u>Vuosi</u>	<u>Kitee</u>	<u>Koko maa</u>	<u>Erotus</u>
2011	21,25	19,17	+2,08
2012	21,75	19,25	+2,50
2013	21,50	19,38	+2,12
2014	22,50	19,74	+2,76
2015	22,50	19,85	+2,66
2016	22,00	19,87	+2,13
2017	21,50	19,91	+1,59

Koko maan veroprosenttien keskiarvo vuonna 2017 oli 19,91. Koko maan korkein tuloveroprosentti oli kuluneena vuonna 22,50 ja alhaisin 16,50. Tarkastuslautakunta esittää, että kaupungin veroprosenttia alennetaan kaupunkistrategian tavoitteiden mukaisesti, jotta päästään lähemmäksi koko maan keskiarvoa.

Kaupungin toimintakate -62,8 miljoonaa euroa oli 0,9 miljoonaa euroa talousarviota parempi. Edelliseen vuoteen nähden toimintakate pieneni 1,2 %.

Vuosikate oli vuonna 2017 tilinpäätöksen mukaan 9,8 miljoonaa euroa, ja 3,9 miljoonan euron poistojen jälkeen tilikauden tulos oli 6,5 miljoonaa euroa. Edellisenä vuonna tilikauden tulos oli 6,074 miljoonaa euroa.

Kaupungin lainamäärä on alentunut 772 euroon asukasta kohden vuoden 2017 lopussa (1 207 euroa/asukas vuonna 2016). Koko maan samankokoisten kuntien keskimääräinen lainamäärä oli Kuntaliiton ennakkotietojen mukaan 2 904 euroa/asukas.

Kiteen kaupungin talous on tasapainossa, mutta konsernitasolla tarkasteltuna taloudessa on edelleen haasteita. Kaupunki vastaa yli 10 miljoonan euron edestä konsernin tytäryhtiöiden (esim. Kesälahden vuokratalot) ja eri yhteisöjen (kuten Kesälahden vanhustentukiyhdistys ry.) rahalaitoslainoista.

3.2. Toimintakertomuksessa raportoitujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

3.2.1. Kaupunginhallitus

Yleishallinto saavutti asetetut toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan hyvin. Kuitenkin työttömyyden, etenkin nuorisotyöttömyyden, hoidon eteen tulee edelleen jatkaa ponnisteluja.

Elinvoima- ja omistajaohjaus saavutti taloudelliset tavoitteensa hyvin ja toiminnalliset tavoitteet kohtuullisesti. Kaupungin vuokratyöehtöiden talousseurantaan on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Tarkastuslautakunnan mielestä Siun sote -kuntayhtymän ensimmäinen vuosi onnistui omistajaohjauksen ja talouden kannalta hyvin.

Yleishallinto

Yleishallinnon toiminnalliset tavoitteet toteutuivat pääosin hyvin. Merkittävänä voidaan pitää muun muassa kaupunkistrategian valmistumista. Lisäksi konserniohjeet uusittiin vuonna 2017 edellisen tarkastuslautakunnan suositusten mukaisesti. Hyvinvointiohjelma laadittiin tavoitteiden mukaisesti. Onnistumisina voidaan pitää myös työmarkkinatuen kuntaosuuden pitämistä kestäväällä tasolla, vaikka se ylitti budjetoidut kustannukset 15 738 eurolla.

Tarkastuslautakunta suosittelee Kiteen kaupungin palkkiosäännön päivittämistä. Luottamushenkilöiden palkkiot Kiteellä ovat huomattavasti jäljessä samankokoisten kaupunkien vastaavista Pohjois-Karjalassa ja muualla Suomessa.

Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt huomiota joulukuun 2017 kaupunginhallituksen budjettikokouksen harvinaisiin 9 - 0 äänestystuloksiin. On poikkeuksellista, että esittelijä ei muuta päätösesitystään silloin, kun kaupunginhallitus on yksimielinen.

Elinvoima- ja omistajaohjaus

Kesäkuussa 2017 Kiteen kaupungissa aloitti toimintansa uusi Elinvoima ja omistajaohjausjaosto kaupunginhallituksen alaisena omana tulosalueenaan. Sen tehtäviin kuuluu elinvoima ja omistajaohjaus, asunto- ja isännöintipalvelut sekä kaavoitus ja maankäyttö.

Kaupungin päivitetty elinvoimaohjelma 2017 - 2020 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 13.11.2017.

Kiteen kaupunginvaltuusto on hyväksynyt viimeksi 19.5.2014 § 32 maapoliittisen ohjelman. Ohjelmalla ohjataan maanhankintaa ja -luovutusta ja koko kunnan kehittämistä. Ohjelma kaipaa päivittämistä. Tehtävää hankaloittaa maankäyttöpäällikön puuttuminen kaupungista entisen irtisanouduttua ja lähdettyä muihin tehtäviin joulukuussa 2017. Paikka on ollut auki useaan kertaan.

Kiteen kaupunginhallitus esitti 28.11.2016 § 314 Kesälahden Vuokrataloyhtiön purkamista ja yhtiön toiminnan ja taseen yhdistämistä Kiteen kaupunkiin yhtiön vaikean taloudellisen tilanteen vuoksi. Tavoite ei toteutunut vuonna 2017.

Oriveden rantaosayleiskaava tuli voimaan kokonaan ja Pyhäjärven rantaosayleiskaava lukuun ottamatta valituksen alaisia tiloja. Kaupunginhallitus teki 14.8.2017 päätöksen Kiteen keskusten osayleiskaavan laatimisesta.

Kiteen työttömyysaste parantui edelliseen vuoteen nähden ja oli 16,4 % vuoden 2017 lopussa (18,2 % vuonna 2016). Pohjois-Karjalan työttömyysaste oli 16,1 % (18 % vuonna 2016). Koko maan työttömyysaste oli 11,2 % (13,6 % vuonna 2016). Kiteen suurin yksittäinen haaste on korkea työttömyys, etenkin nuorison osalta.

Elinvoima ja omistajaohjaus-tulosalueen toimintakate oli -1 832 520 euroa, 85,9 % talousarviosta. Toimintatuotot toteutuivat 95,2 % talousarviosta, toimintakulut alittuivat ja olivat 86,7 % talousarviosta.

Siun Sote

Kiteen kaupungin perusturvan omat toiminnot lakkasivat 1.1.2017, kun Siun Sote (sosiaali ja terveystalouden kuntayhtymä) aloitti toimintansa Pohjois-Karjalassa.

Perussopimuksen mukaisesti omistajakunta käy joka syksy omistajaohjausneuvottelut kuntayhtymän kanssa.

Kiteen maksuosuus 5.10.2016 pidetyn omistajaohjauskokouksen mukaisesti oli 40 211 241 euroa ja vuokrien korotuksen vaikutus maksuosuuteen 400 000 euroa.

Maksuosuutta tarkastettiin omistajaohjauksessa 25.4.2017, jonka tuloksena Kiteen maksuosuus vuodeksi 2017 oli 41 051 241 euroa. Kaupunginhallitus myönsi 20.6.2017 § 52 kuntayhtymälle lisämäärärahaa, jonka jälkeen lopulliseksi maksuosuudeksi muodostui 41 077 106 € ja toteumaksi 100,1 %.

3.2.2. Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta

Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta saavutti asetetut tavoitteet tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan hyvin. Tarkastuslautakunta on erityisen tyytyväinen kaupungin nuorisotyön kehittämiseen.

Opetus- ja kulttuuritoimen hallinto

Tavoitteena ollut sivistystoimen hallinnon palvelujen järjestäminen laadukkaasti, taloudellisesti ja tarkoituksenmukaisesti toteutui.

Sivistysjohtajan tehtävät oli liitetty va. perusopetuksen rehtorin tehtäviin heinäkuun loppuun asti. Päätoiminen sivistysjohtajan virka tuli haettavaksi vuonna 2017. Tehtävään valittiin Pekka Hirvonen, joka aloitti tehtävässään 1.8.2017.

Tulosalueen toimintakate toteutui 94,8-prosenttisesti ollen 185 029 euroa.

Koulukuraattoritoiminta siirtyi 1.1.2017 Siun soteen sivistystoimen hallinnon alaisesta toiminnasta.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen toiminnalliset tavoitteet toteutuivat hyvin. Henkilöstömenot ylittyivät päiväkotihoidossa 157 000 euroa, mutta alittuivat perhepäivähoidossa 60 000 euroa, esiopetuksessa 41 000 euroa ja leikkitoiminnassa 12 000 euroa. Perhepäivähoidon tavoitteena ollut 70 euron hoitopäivän hinta ylittyi ja oli 80,63 euroa. Päivähoidon bruttomenot olivat 11 285 euroa/lapsi (10 988 euroa/lapsi vuonna 2016). Kotihoidontukea saavien määrä oli 96 tavoitteen oltua 130. Edellisenä vuonna saajien määrä oli 109.

Varhaiskasvatuksen toimintakate oli -3 331 854 miljoonaa euroa, ja alitus talousarvioon nähden 121 949 euroa.

Perusopetus

Perusopetuksen toimintakate oli -9 718 367 euroa ja ylitti talousarvion 8 420 eurolla. Perusopetuksen oppilasmäärä oli 856 (880 vuonna 2016). Lisäksi Puhoksen koululla ja Arppen yhtenäiskoululla turvapaikanhakijaoppilaiden opetuksen kustannuksiin on saatu valtion erillisrahoitus yhteensä 204 790 euroa.

Uutena toimintona aloitti joustavan perusopetuksen ryhmä (Jopo).

Toiminnalliset tavoitteet toteutuivat hyvin. Perusopetus on ollut aktiivinen hanke- rahoituksen hakemisessa; erikseen haettavia hankerahoja saatiin yhteensä 255 900 euroa.

Perusopetuksen kaikki kustannukset olivat 11 351 euroa/oppilas tavoitteen oltua 11 341 euroa.

Toisen asteen koulutus

Toisen asteen koulutuksen toimintakate oli –1 810 829 euroa ja alitti talousarvion 41 870 eurolla. Sekä lukion että kansalaisopiston toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuivat. Lukion oppilasmäärä oli 151 (160 vuonna 2016). Oppilasmäärän vähetessä opiskelijakohtainen kustannus kasvaa. Oppilaskohtainen kustannus oli 9 559 euroa/oppilas (9 206 euroa/oppilas vuonna 2016).

Kansalaisopiston kurssilaisten määrä oli 2 059, kun se edellisenä vuonna oli 2 282. Kurssien määrä oli 195 (206 vuonna 2016). Opistolla oli kaksi opintotietoprojektia eläkeläisten, työttömien ja maahanmuuttajien kurssimaksujen alentamiseen, johon saatiin avustus opetushallituksesta.

Vapaa-aikapalvelut

Vapaa-aikapalvelujen toimintakate oli –1 797 822 euroa, jossa oli alitusta talousarvioon nähden 83 663 euroa.

Vapaa-aikatoimen toiminnallisia tavoitteita toteutettiin monipuolisesti kumppanuusperiaatteella. Kumppanuussopimuksia oli 45 (41 vuonna 2016).

Vapaa-aikapalveluiden tai yhteistyössä kumppaneiden kanssa järjestettyjen tapahtumien määrä oli ilahduttavasti 196 tavoitteen ollessa 138. Uimahallin kävijämäärä oli 47 789 (43 956 vuonna 2016).

Vapaa-aikapalveluilla oli kuusi eri projektia. Niihin saatiin 61 300 euroa avustuksia, joista merkittävin 16 300 euron avustus uuden nuorisoyhteisötila Linkin sisustamiseen. Nuorisotila on aloittanut toimintansa hyvin, mutta ei ole vielä yltänyt kävijätavoitteeseen 50 nuorta/päivä. Kiteen kaupungin nuorisotoimeen palkattiin vuoden 2017 alusta alkaen etsivä nuorisotyöntekijä, jonka palkkaukseen saatiin valtionavustusta. Etsivän nuorisotyöntekijän ohjauksessa on ollut 34 nuorta vuoden aikana. Kiteen kaupungin nuorisotoimi käynnisti elokuussa 2017 kaupungin oman nuorisotalotoiminnan Kiteen keskustaan ja palkkasi tehtävään täysiaikaisen nuorisotyöntekijän sekä palkkatuella osa-aikaisen työntekijän.

Joukkoliikenne

Joukkoliikenteen toimintakate oli –94 947 euroa, jossa oli alitusta talousarvioon nähden 21 126 euroa. Asiakastyytyväisyys on ollut huippuluokkaa (4,8).

3.2.3. Ympäristölautakunta

Tarkastuslautakunnan mielestä lautakunta saavutti sekä taloudelliset että toiminnalliset tavoitteet hyvin.

Rakentaminen ja ympäristönvalvonta

Ympäristölautakunnan toimintaan vuonna 2017 heijastuivat monet lainsäädäntömuutokset:

Ympäristönsuojelulain uudistuksen III vaihe on edennyt. Lupamenettelyä ja rekisteröintiä koskeva muutos astui voimaan 1.9.2017. Ympäristönsuojelulain sekä ns. talousvesiasetuksen muutokset tulivat voimaan 3.4.2017. Toukokuun alussa tuli voimaan maankäyttö- ja rakennuslain muutos, jolla lisättiin kunnan mahdollisuuksia päättää vapaa-ajanasuntojen käyttötarkoituksen muutoksesta pysyvään asuinkäyttöön ilman poikkeamislupaa tai suunnittelutarveratkaisua.

Nykyinen rakennustarkastaja aloitti työnsä 12.6.2017 ja määräaikaisen rakennustarkastajan työsuhde päättyi 21.7.2017. Ympäristölautakunnan alainen vakinainen henkilöstömäärä on ollut ennallaan ja oli vuoden lopussa neljä henkilöä. Ympäristökatselmusta ei pidetty viranhaltijan vaihtumisen ja uuteen tehtävään perehdyttämisen johdosta. Ympäristön siisteyteen tehtiin yleisöilmoitusten perusteella kahdeksan tarkastusta.

Rakentamiseen liittyvien lupien ja ilmoitusten määrä kasvoi noin 6,0 % edellisestä vuodesta. Viranhaltijapäätösten lukumäärä oli 351 (304 vuonna 2016). Käsiteltyjen lupien ja ilmoitusten lukumäärä (valituskelpoiset) määrä oli 293 (258 vuonna 2016).

Varsinaisten rakennuslupien käsittelyaika oli 22,8 vrk tavoitteen oltua 30 vrk. Ympäristölautakunnan toimintakate oli -132 000 euroa ja alitti talousarvioin 41 290 eurolla.

Uudet lakimuutokset työllistävät merkittävästi ympäristövalvonnan henkilökuntaa.

3.2.4. Tekninen lautakunta

Teknisen lautakunnan alainen toiminta saavutti kokonaisuutena taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet olosuhteisiin nähden hyvin.

Tarkastuslautakunta suosittelee metsänmyyntitulojen kirjaus- ja budjetointikäytännön muuttamista siten, että tulot kirjataan vasta siinä vaiheessa kun hakkuuta suoritetaan ja omistusoikeus siirtyy ostajalle.

Teknisen lautakunnan osalta vuoden 2017 aikana sekä tuotto- että kulupoikkeamat olivat merkittävän suuret. Jatkossa paremmalla suunnitelmallisuudella voidaan välttää ylibudjetoinnin riskit. Tarkastuslautakunnan mielestä jatkossa tulee huomioida paremmin Siun soten vaikutus tekniseen toimeen.

Tarkastuslautakunta on kiinnittänyt erityistä huomiota teknisen toimen henkilöstön kouluttautumisen vähäisyyteen.

Hallinto

Kaavoitus ja maankäyttö sekä asuntojen isännöintipalvelut siirtyivät kaupungin-hallituksen alaisuuteen teknisen toimen hallinnosta.

Teknisen johtajan virka oli avoinna v. 2017 aikana. Uusi tekninen johtaja Kari Si-ponen aloitti työssään tammikuussa 2018. Vs. teknisenä johtajana vuonna 2017 toimi Ari Jumppanen.

Maa- ja metsäkiinteistöt siirtyivät 1.1.2017 alkaen kuntatekniikan tulosalueelta teknisen toimen hallinnon alle.

Puunmyyntituloja saatiin 718 211 €, mikä on 40 649 € arvioitua enemmän. Myyn-titulojen ylitys johtuu sähkölinjojen vierihakkuista sekä taajamahakkuista. Metsän-myyntitulojen kirjauskäytönä kaupungilla on, että sopimuksentekohetkellä tu-loutetaan metsänmyyntituloa ennakkomaksuun perustuen. Tarkastuslautakunta suosittelee kirjaus- ja budjetointikäytännön muuttamista siten, että tulot kirjataan vasta siinä vaiheessa kun hakkuuta suoritetaan ja omistusoikeus siirtyy ostajalle.

Siivous- ja ruokapalvelut

Siivous- ja ruokapalveluiden toimintakulut alittuivat, ja toimintakate oli selvästi talousarviota parempi. Siivous- ja ruokapalvelut palauttivat sisäisille asiakkaille myyntituloja: ruokapalvelut 116 776 euroa ja siivouspalvelut 57 683 euroa.

Kiteen Hoivakodin keittiö muutettiin palvelukeittiöksi 4.9.2017 alkaen.

Siivous- ja ruokapalveluselvitys sekä siihen liittyvä asiakastytyväisyyskysely teh-tiin vuonna 2017. Asiakastytyväisyys oli hyvää luokkaa 3,81/5.

Kipakan kahvion myyntitulot ylittivät reilusti budjetoidun 270 000 ja olivat 315 882 euroa. Koululounaan hinta alitti selvästi budjetoidun 4,75 euroa ollen 3,80 €/ateria.

Toimitilat

Kaupungin kiinteistöjen huoneistoala oli 71 534 m², mikä on täsmälleen sama kuin vuonna 2016.

Toimitilojen käyttöastetavoite alittui ja oli 79 % tavoitetason ollessa 87 %. Käyttä-mättömien tilojen kustannukset olivat 438 084 euroa (547 948 vuonna 2016).

Yhdeksän vuotta tyhjänä olleeseen Puhoshalliin panostettiin tyhjentämällä, kor-jaamalla ja puhdistamalla sitä. Tilaan saatiin vuoden 2017 loppuun mennessä neljä pitkäaikaista, kolme määräaikaista ja viisi yksityistä vuokralaista. Käyttämät-tömien toimitilojen vuokraus- ja myyntiponnisteluja tulee jatkaa.

Myös tyhjiilleen jääneeseen Kesälahden nuorisotaloon on tulossa vuokralaisia.

Meijerinrannan alueella olleet autiot rakennukset purettiin.

Kesälahden vanha terveyskeskus jäi kokonaan pois käytöstä. Kiteellä Tikanpuiston rivitalot ovat jääneet tyhjilleen.

Sisäilmatutkimuksia tehtiin neljässä kiinteistössä.

Kiteen uuden paloaseman rakentaminen siirtyi vuosille 2018 - 2019.

Kuntatekniikka

Maa- ja metsäkiinteistöt siirtyivät vuoden alussa kuntatekniikan tulosalueelta Teknisen toimen hallinnon tulosalueelle.

Yhdyskuntajätteen käsittely on luovutettu Fortum Waste Solutions Oy:lle (entinen Ekokem Oy). Biojätteet on toimitettu BioKymppi Oy:n biokaasulaitokselle. Kaatopaikkakaasu on käytetty lämpöenergiana.

Ekopisteiden ylläpito siirtyi vuoden 2016 alussa Suomen Pakkauskierrätys RINKI Oy:n järjestettäväksi. Sen toiminta on vakiintunut, eikä kaupungille ole tullut enää palautetta kuntalaisilta.

Katujen kuntoa kohennettiin päällystystöillä. Katuvalojen elohopeahöyrylamppeja uusittiin energiaa säästäviksi lampuiksi. Myös katuvalojen palamisaikaa on lisätty. Yksityisieavustuksia korotettiin 20 %:lla edellisen vuoden tasosta.

Keisarinkujan ja Harjuntien välillä olleet vanhat Hutsin portaat purettiin ja tilalle rakennettiin uudet katokselliset portaat.

Talviauruskertoja oli 21. Konekaluston käyttökustannukset ylittyivät talousarvioon nähden.

Kiteen vesihuoltolaitos on vuokrattu Kiteen Vesikunnalle. Tavoitteena on ollut vuokrasopimuksen muuttaminen tuottojen mahdollistamiseksi liiketaloudellisesti oikealle tasolle. Tavoite ei ole edelleenkään toteutunut. Kesälahden vesi- ja viemärlaitosta on hoidettu omana toimintana.

Kaupungin vesilaitoksen alijäämä oli -22 309 euroa.

Kuntatekniikan tuotot ylittyivät ja kulut alittuivat talousarvioon nähden. Toimintakate oli -645 127 euroa, jossa oli alitusta talousarvioon nähden 155 695 euroa.

3.2.5. Investoinnit

Toteutuneet investoinnit ovat parantaneet turvallisuutta ja kaupunkikuvaa.

Talousarvioon oli varattu investointimenoihin 7 112 455 euroa, josta toteutui 3 480 293 euroa. Merkittävimmät investointikulut olivat Pohjois-Karjalan sairaanhoito- ja sosiaalipalvelujen kuntayhtymäosuuden palautuminen ja Siun soten kuntayhtymäosuuden hankinta, Hutsin portaat, Kesälahden taajama-alueen valaistuksen 2. vaihe ja Kiteen 1. vaihe sekä Kiteen katujen päällystäminen risteysalueilla.

Merkittävin toteutumatta jäänyt investointi oli Paloaseman rakentamisen (3,0 milj. euroa) siirtyminen vuosille 2018 - 2019. Kaasun tankkausasema (1,365 milj. euroa) ei edelleenkään toteutunut.

Koulukeskuksen ympäristön muutostyöt siirtyivät eteenpäin kuntatekniikan päällikön lähestyvän eläköitymisen takia. Puhoksen kävelysillan valmistuminen siirtyi vuodelle 2018 kilpailutuksen viivästymisen takia. Puhoksen viemäri saneeraus jäi toteutumatta viemärikuvaukseen liittyvien syiden vuoksi.

AIMO:n tiehanketoteutus painottui vuoden 2017 loppuun ja haastavista olosuhteista (kantamaton suopohja) johtuen rakennustöitä ei saatu loppuun vuonna 2017.

Entiseen linja-autoasemaan remontoitiin Nuoriso- ja yhteisötila Linkki.

3.2.6. Henkilöstö

Kiteen kaupungin henkilöstökertomus on kattava katsaus henkilöstön määrään, rakenteeseen, toimintaan ja kustannuksiin. Tarkoitus on myös tarkastella henkilöstöpoliittisten tavoitteiden kehittymistä. Tiedot ovat peräisin henkilöstö- ja taloushallinnon tietojärjestelmistä, työterveyshuollosta sekä vakuutusyhtiön ja eläkelaitoksen tilastoista. Vuoden 2017 henkilöstökertomus eroaa yhdeltä osin merkittävästi aikaisempien vuosien kertomuksista, sillä perusturva siirtyi Siun Sotelle, minkä seurauksena noin puolet henkilöstöstä siirtyi pois kaupungin alaisuudesta. Kiteen kaupungin henkilöstöä tarkastellessa on merkittävää, että henkilöstön keski-ikä, 52 vuotta, ylittää valtakunnan keskiarvon. On kuitenkin todennäköistä, että seuraavien viiden vuoden aikana jopa 30 % vakituisesta henkilöstöstä eläköityy, mikä luo mahdollisuuden vaikuttaa henkilöstön keski-ikään. Lisäksi on huomattavaa, että sukupuolijakauma kaupungin henkilöstössä on jakautunut seuraavasti: naisten osuus oli 82,6 % ja miesten osuus 17,4 % vakituisesta henkilöstöstä.

Henkilöstön määrä on vähentynyt suunnitelmien mukaisesti 26 henkilöllä vuosien 2014 - 2017 aikana, josta 18 henkilöä hallinnosta. Tavoite on saavutettu pääasiassa tehtävien uudelleen järjestelyillä ja toimintatapojen muutoksilla.

Samaan aikaan henkilöstön sairastavuus on ollut vuoden 2017 aikana hienoisesti nousussa. Sairastavuus on kuitenkin valtakunnallista keskitasoa matalammalla tasolla. Kaupunki pyrkii KAARI-mallin mukaisesti tukemaan henkilöstön työkykyä, eikä vuonna 2017 tehty yhtään täyttä varhaiseläkepäätöstä.

Kiteen kaupunki tavoittelee tuloksellisuutta ja henkilöstön sitoutumista kaupungin tehtäviin. Yhtenä keinona tavoitteen saavuttamiseksi voidaan nähdä henkilöstön kouluttaminen. Palkalliseen koulutukseen käytettiin yhteensä 801 palkallista työpäivää, joista sivistyskeskuksen osuus oli jopa 84 %. Koulutustavoite ei toteutunut kaikilla toimialoilla ja jäi alle 3 pv/hlö. Erityisesti tekninen toimiala jäi koulutustavoitteesta. Olisi toivottavaa, että myös muut toimialueet pääsisivät osallistumaan koulutuksiin aktiivisemmin. Vakinaisen henkilöstön koulutus kasvoi edellisvuoteen verrattuna, mutta samaan aikaan määräaikaisen henkilöstön osuus koulutuksista oli ainoastaan 3,2 %.

Tarkastuslautakunta toivoo jatkossa myös työtyytyväisyyskyselyjä osaksi henkilöstökertomusta. Tämä mahdollistaisi henkilöstöasioiden laajemman analysoinnin ja toisi paremmin kuuluviin myös henkilöstön äänen.

4. Sidonnaisuusilmoitukset

Kuntalain 84.2 §:n mukaan kunnan luottamushenkilön ja viranhaltijan on tehtävä sidonnaisuusilmoitus johtotehtävistään sekä luottamustoimistaan elinkeinotoimintaa harjoittavissa yrityksissä ja muissa yhteisöissä, merkittävästä varallisuudestaan sekä muistakin sidonnaisuuksista, joilla voi olla merkitystä luottamus- ja virkatehtävien hoitamisessa. Kuntalain 12 §:n mukaan tarkastuslautakunta valvoo sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Kiteen kaupungissa ilmoitusvelvollisia ovat kaupunginjohtaja, toimialajohtajat, kaupunginvaltuuston puheenjohtajisto, kaupunginhallituksen jäsenet ja varajäsenet, lautakuntien puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat, keskusvaalilautakunnan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja, elinvoima- ja omistajaohjausjaoston jäsenet sekä tiejaoston puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja. Ilmoitusvelvollisia ovat lisäksi (maankäyttö- ja rakennuslain 132/1999 mukaan) ympäristölautakunnan esittelijä, jäsenet ja varajäsenet.

Kaikki ilmoitusvelvolliset ovat jättäneet sidonnaisuusilmoituksen. Tarkastuslautakunta saattaa ilmoitusvelvollisuudet tiedoksi kaupunginvaltuuston kokoukseen 21.5.2018. Päivittyvä yhteenveto ilmoituksista on nähtävissä kaupungin verkkosivulla www.kitee.fi kohdassa Päätöksenteko.

5. Yhteenveto

Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupungin toiminnalliset tavoitteet toteutuivat pääosin hyvin ja taloudelliset tavoitteet kokonaisuutena erinomaisesti.

Vuosi 2017 oli Kiteen kaupungissa organisaatiomuutosten aikaa. Puolet kaupungin työntekijöistä siirtyi Siun Soten ja Siun Talous Oy:n palvelukseen. Henkilöstöpäällikön virka lakkautettiin. Uusi elinkeinopäällikön toimi perustettiin. Sivistysjohtajan virka saatettiin kokopäiväiseksi ja tehtävään valittiin uusi henkilö. Myös teknisen toimen johtajan viranhaltija vaihtui. Rakennustarkastajan virka saatiin vakinaisesti täytettyä. Maankäyttöpäällikön virkaa on ollut useaan kertaan auki, eikä tehtävään ole saatu valittua sopivaa henkilöä arviointikertomusta kirjoitettaessa. Nuorisotoimeen palkattiin täysiaikainen nuorisotyöntekijä määräaikaisen etsivän nuorisotyöntekijän lisäksi (jälkimmäisen palkkaukseen saatiin valtionavustusta).

Kaupungissa aikaansaatiin myös monien ohjelmien ja selvitysten uusiminen. Näistä mainittakoon kaupunkistrategia, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, yleinen hyvinvointisuunnitelma, siivous- ja ruokapalveluselvytys sekä elinkeino-ohjelman päivitys. Kiteeltä puuttuu kuitenkin edelleen lakisääteinen lasten ja nuorten hyvinvointiohjelma. Samoin maapoliittinen ohjelma vaatii päivittämistä.

Kiteellä on alettu panostaa elinvoimaan ja elinkeinojen kehittämiseen perustamalla kaupunginhallituksen alaisuuteen oma jaosto toimintaa varten. Kaupunkiin perustettiin myös uusi, elinkeinopäällikön toimi. Tehtävään valittu henkilö on ilmoittanut ottavansa viran vastaan elokuussa 2018.

Myös työllisyysasioihin on panostettu, mikä näkyy työttömyystilastossa. Teollisten työpaikkojen määrä kasvoi 58:lla. Nuorisotyöttömyys on edelleen Kiteellä huolestuttavan korkea ja siihen tulee jatkossa kiinnittää erityishuomiota. Uusia työpaikkoja ei ole syntynyt tarpeeksi monien tahojen ponnisteluista huolimatta.

Henkilöstön sairauspoissaoloja oli 12,6 kalenteripäivää/hlö. Vastaava luku oli edellisenä vuonna 11,1 päivää. Kiteen kaupungin henkilöstön keski-ikä on nyt 52 vuotta.

Tarkastuslautakunta suosittelee Kiteen kaupungin palkkiosäännön päivittämistä. Luottamushenkilöiden palkkiot Kiteellä ovat huomattavasti jäljessä samankokoisten kaupunkien vastaavista Pohjois-Karjalassa ja muualla Suomessa.

Tarkastuslautakunta kiittää kaikkia luottamushenkilöitä ja kaupungin palveluksessa olleita kuluneesta toiminnallisesti ja taloudellisesti tuloksellisesta vuodesta.

Kiteellä 7.5.2018

Kaisa Saari, pj.

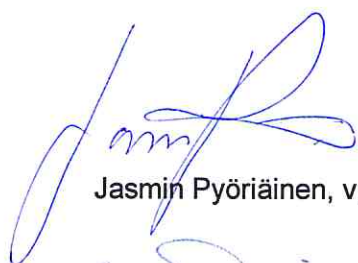
Olavi Kekkonen

Ari Pitko

Maija Timonen

Jasmin Pyöriäinen, vpj.

Merja Kupiainen

Toivo Pykäläinen